

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 102/2026 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 102/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 102/2026 vp) täydentämisestä (HE 112/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä aloitteet LTA 1—8/2026 vp. Aloiteluettelo on tämän asiakirjan liitteenä.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Vuoden 2026 toisessa lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota korotetaan 131 milj. eurolla ja määrärahoja lisätään 430 milj. eurolla. Valiokunta nostaa esiin merkittävimpiä muutosesityksiä seuraavasti:

Tuloarviot. Arvonlisäveron kertymää esitetään nostettavaksi 122 milj. eurolla. Sekalaisten tulojen arviota korotetaan nettomääräisesti 113 milj. eurolla, mihin sisältyy muun muassa päästöoikeuksien huutokauppataloarvion alentaminen sekä korotuksia arvioituihin EU:lta saataviin tuloihin. Osinkotuloja ja omaisuuden myyntituloja esitetään alennettavaksi yhteensä 72 milj. eurolla. Arviota osinkotulosta alennetaan, mutta toisaalta Fingrid Oyj:n osakemyynnit lisäävät tuloja 62

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp Yleisperustelut

milj. euroa. Lisäksi Suomen Pankin tuloutus ja Senaatti-kiinteistöjen tuloutus poistetaan vuodelta 2026, mikä alentaa tuloja yhteensä 41,4 milj. euroa. Metsähallituksen tuloutusta korotetaan 10 milj. eurolla.

Määrärahat. Lisätalousarvioesitykseen sisältyy hallituksen kevään kehysriihessä linjaamia työllisyystoimia. Nuorten rekrytointitukeen esitetään 20 milj. euroa, mikä riittäisi noin 3 300 työttömän nuoren työllistämiseen. Nuorisotyöttömyyden ehkäisemisen pilotteihin kohdennetaan 15 milj. euroa ja lisäksi 20 milj. euroa kohdennetaan pitkäaikaistyöttömien osaamisetelistä aiheutuviin kustannuksiin. Valtionhallinnon kesätyöntekijöiden ja harjoittelijoiden lisärekrytointiin esitetään 4 milj. euroa.

Edelleen kehysriihen linjauksen mukaisesti energiatehokkuutta parantavan korjausrakentamisen avustuksiin ja niiden hallinnointiin osoitetaan 25 milj. euroa. Määrärahalisäys liittyy kaikkiaan 110 milj. euron määräaikaiseen kokonaisuuteen, jolla tavoitellaan suunnitteilla olevien remonttien nopeuttamista sekä uusia korjaushankkeita.

Droonitorjuntakyvyn vahvistamiseen esitetään noin 50 milj. euroa sisäministeriön hallinnonalalle ja kokonaisuutta käsitellään momentin 26.20.70 yhteydessä. Lisäksi hallitus täydensi esitystään maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden 10 milj. euron tilapäisellä valmisteveron lisäpalautuksella.

Esitykseen sisältyy myös useita määrärahojen tarvearvioiden tarkennuksia. Esimerkiksi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon sekä vastaanoton asiakkaille maksettaviin tukiin esitetään yhteensä 82 milj. euron määrärahalisäystä, mikä aiheutuu maahanmuuttoa koskevan ennusteen päivityksestä sekä sen mukaisesta vastaanoton piirissä olevien henkilöiden arvioidun määrän kasvusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ukrainalaisten osuus on tässä kokonaisuudessa keskeinen. Toisaalta EU-jäsenmaksujen määrärahan tarvearviota alennetaan 106 milj. eurolla ja uusiutuvan energian tuotantotuen tarvearviota 69 milj. eurolla.

Tilaus- ja takausvaltuudet. Hallitus esittää puolustusministeriön hallinnonalalla PVKEH2026 -tilausvaltuuden enimmäismäärään lisäystä 1 057 milj. eurolla materiaalihankintoihin, jotka ajoituvat vuosille 2026—2028. Ukrainaan toimitettuun 31. tukipakettiin sisältyneen puolustusmateriaalin korvaaviin hankintoihin tarkoitettua Ukrainan tukemisen tilausvaltuutta esitetään korotettavan 96,8 milj. eurolla. Lisätalousarvioesitykseen sisältyy myös useita liikennehankevaltuuksia, joita tarkastellaan momentin 31.10.77 yhteydessä.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseota varten esitetään 58,5 milj. euron takausvaltuutta. Takaus on ehdollinen Helsingin kaupungin vastaavan suuruiselle takaukselle tai muulle vastuunotolle.

Tasapaino, velka ja jakamaton varaus

Vuoden 2026 toinen lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 299 milj. eurolla. Vuoden 2026 nettolainanotoksi arvioidaan noin 11,1 mrd. euroa. Jos lakkautetun Valtion asuntorahaston jäljellä olevan kassan tulouttaminen valtion budjettiin jätetään huomioimatta, on alijäämä 13,4 mrd. euroa. Budjetoidun valtionvelan määrän arvioidaan olevan noin 201 mrd. euroa vuoden 2026 lopussa, mikä on noin 69,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kun huo-

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Pääluokka 26

mioidaan kehysmenojen lisäys ja kehyksen rakennemuutokset, jää kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi 39 milj. euroa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Rajavartiolaitos

70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)

Hallituksen esitykseen sisältyy yhteensä 50,2 milj. euron lisäys Suomen droonipuolustuksen vahvistamiseen. Tästä kohdennetaan Rajavartiolaitokselle 44 milj. euroa käsiteltävällä momentilla ja poliisille 6,2 milj. euroa momentilla 26.10.01.

Valiokunta on tyytyväinen esitettyyn lisäykseen. Rajavartiolaitos tehostaa määrärahalla droonien havaitsemista, tunnistamista, torjuntaa ja viranomaisyhteistyötä. Tavoitteena on rakentaa kattava ja monikerroksinen vastadroonijärjestelmä, joka muodostuu kiinteästä valvonta- ja vaikuttamisjärjestelmästä itärajalta ja rannikolla sekä liikkuvasta valtakunnallisesta torjuntakyvyistä. Poliisi puolestaan kehittää kykyä muun muassa miehittämättömien ilma-alusten havaitsemiseen ja paikantamiseen.

Valiokunta korostaa, että droonitorjunnan kehittäminen, hankinnat ja suorituskykyjen käyttö on tärkeää koordinoita Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja poliisin välisenä moniviranomaisyhteistyönä. Tällä varmistetaan resurssien ja suorituskykyjen tehokas käyttö. Valiokunta viittaa myös kehysmietintöönsä (VaVM 14/2026 vp — VNS 3/2026 vp) ja pitää tärkeänä varautumisen sekä valmiuden resurssien vahvistamista. Tärkeää on niin ikään kiirehtiä droonivaroitusjärjestelmän valmistumista, jotta varmistetaan väestön oikea-aikainen tiedottaminen.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin momentille esitettävän 0,17 milj. euron lisäyksen Rajavartiolaitokselle miehittämättömien valvontajärjestelmien hankintaan ja käyttöönottoon perustetun hankkeen (UXV30-hanke) toimeenpanoon. Hanke on merkittävä, ja se toteutetaan pääosin (90 prosenttisesti) EU:lta saatavalla 18 milj. euron rahoituksella.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Pääloukka 31

Pääloukka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenne- ja viestintäverkot

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Lisätalousarvioesitykseen sisältyy useita uusia liikennehankevaltuuksia sekä aiempien valtuuksien korotuksia. Hallituksen investointiohjelmasta rahoitettavat hankevaltuudet kasvavat yhteensä 42,8 milj. eurolla. Sotilaallisen liikkuvuuden hankkeisiin kohdennetaan uutta valtuutta tai aiemman valtuuden korotusta yhteensä lähes 133 milj. euroa. Lisäksi uuden jäänmurtajan hankinnan valtuutta esitetään korotettavaksi 70 milj. eurolla 240 milj. euroon.

Hallituksen esityksessä on monia tärkeitä sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan näiden hankkeiden kansallinen rahoitus katetaan niin sanotusta sitomatonta määrärahasta, mikä käytännössä tarkoittaa Digiradan rahoitusvarausta ja viivästyttää hanketta. Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän ja turvalaitteiden modernisoinnin ja peruskorjauksen valmistuminen myöhentyy 2040-luvun alkupuolelle.

Valiokunta on huolestunut (kuten VaVM 14/2026 vp) siitä, että uudet sotilaallisen liikkuvuuden hankkeet rahoitetaan liikennehankkeiden määräraha-kehityksen sisältä. Tämä kaventaa jo nykyisellään vähäistä liikkumatilaa ja vaikuttaa muiden liikennehankkeiden etenemiseen. Erityisen huolestunut valiokunta on Digirata-hankkeen viivästyttämisestä, sillä kulunvalvonta- ja turvalaitteiden uudistamisella taataan turvallista ja mahdollisimman häiriötöntä rautatieliikennettä sekä mahdollistetaan rautatieverkon kapasiteetin kasvattamista.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hankkeiden kustannusarvioiden tulee jo hankkeista päätettäessä vastata paremmin todellista tarvetta. Useiden väylähankkeiden kustannusarvio on nyt noussut merkittävästi suhteessa alun perin budjetoituun valtuuteen.

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

35. Valtionosuus korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuodelta 2025 siirtyneen määrärahan käytön yhteyteen oli virheellisesti esitetty enintään-erä. Valiokunta korjaa momentin päätösosaa siten, että enintään-erä poistetaan. Tosiasiallisesti valtionavustuspäätös tehdään kuitenkin korkeintaan 250 000 eurolle.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Pääluokka 33

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2025 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää (*poist.*) 250 000 euroa Toivottua lastensaantia tukevan pilottihankkeen valtionavustusten maksamiseen YTHS:lle ja Väestöliitolle valtionavustuslain mukaisesti.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksissä ehdotetaan määrärahoihin 430 124 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 131 486 000 euron lisäystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 298 638 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja lisätalousarviot huomioon ottaen 91 697 867 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen HE 102/2026 vp ja sitä täydentävään hallituksen esitykseen HE 112/2026 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvoksi edellä todetuin muutoksin.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet LTA 1—8/2026 vp.

Eduskunta päättää, että vuoden 2026 toista lisätalousarviota sovelletaan 1.7.2026 alkaen.

Helsingissä 22.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr (osittain)
jäsen Otto Andersson r (osittain)
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Suna Kymäläinen sd (osittain)
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mika Lintilä kesk (osittain)
jäsen Minna Reijonen ps

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp

jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas (osittain)
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd (osittain)
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Jessi Jokelainen vas (osittain)
varajäsen Eeva Kalli kesk (osittain)
varajäsen Lauri Lyly sd (osittain)
varajäsen Krista Mikkonen vihr (osittain)
varajäsen Juha Mäenpää ps
varajäsen Saku Nikkanen sd (osittain)
varajäsen Henrik Wickström r (osittain)

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Mari Nuutila
valiokuntaneuvos Jonna Berghäll
valiokuntaneuvos Minna Tiili

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 1 /sd

Vastalause 1 /sd

Yleisperustelut

Hallituksen esitys vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi osoittaa, että hallituksen talouspolitiikan kokonaisuus ei ole riittävä vastaamaan Suomen julkisen talouden, työllisyyden ja kasvun haasteisiin. Esityksessä varsinaisten tulojen arviota korotetaan 131 milj. eurolla ja määrärahoja lisätään 430 milj. eurolla. Valtion nettolainanoton tarve kasvaa 299 milj. eurolla, ja vuoden 2026 nettolainanotoksi arvioidaan noin 11,1 mrd. euroa. Jos Valtion asuntorahaston jäljellä olevan kassan tulouttaminen jätetään huomioimatta, budjettitalouden alijäämä on 13,4 mrd. euroa. Budjetoitun valtionvelan arvioidaan nousevan noin 201 mrd. euroon vuoden 2026 lopussa.

SDP:n valiokuntaryhmä pitää välttämättömänä, että julkista taloutta vahvistetaan uskottavasti ja oikeudenmukaisesti. Hallituksen linja ei kuitenkaan muodosta johdonmukaista kokonaisuutta. Hallitus on kohdistanut mittavia leikkauksia pienituloisiin, työttömiin, opiskelijoihin, lapsiperheisiin, järjestöihin sekä koulutukseen ja osaamiseen. Samaan aikaan hallitus on tehnyt ja valmistelee ratkaisuja, jotka heikentävät julkista taloutta pysyvästi ja kaventavat mahdollisuuksia pysyä EU:n korjaavalla nettomenopolulla.

Erityisen ongelmallinen on hallituksen päätös alentaa yhteisöveroa vuodesta 2027 alkaen. Yhteisöveron alennuksen staattinen vaikutus julkiseen talouteen on yli 800 milj. euroa vuodessa. Tämä on enemmän kuin vuodelle 2027 arvioitu lisäsopeutustarve korjaavalla nettomenopolulla pysymiseksi. Hallitus on näin samanaikaisesti kiristämässä arkea monilta kotitalouksilta ja heikentämässä valtion tulopohjaa kalliilla, yleisellä ja huonosti kohdennetulla veronalennuksella.

Lisätalousarvioon sisältyy joitakin perusteltuja yksittäisiä toimia. SDP pitää tärkeänä muun muassa nuorisotyöttömyyden torjuntaa, pitkäaikaistyöttömien osaamisen vahvistamista, energiatehokkuutta parantavaa korjausrakentamista sekä sisäisen turvallisuuden ja droonitorjuntakyvyn vahvistamista. Esitykseen sisältyy 20 milj. euroa nuorten rekrytointitukeen, 15 milj. euroa nuorisotyöttömyyden ehkäisemisen pilotteihin, 20 milj. euroa pitkäaikaistyöttömien osaamisseteliin ja 25 milj. euroa energiatehokkuutta parantavan korjausrakentamisen avustuksiin. Nämä toimet ovat kuitenkin mittaluokaltaan riittämättömiä suhteessa työllisyyden ja kasvun ongelmiin. Lisäksi hallituksen aiemmat toimet ovat suurelta osin epäonnistuneet.

Nuorisotyöttömyyden nopea kasvu edellyttäisi hallitukselta selvästi vahvempaa kokonaisuutta. Nuorten rekrytointituki ja pilotit ovat oikeansuuntaisia, mutta eivät muuta sitä, että hallituksen aiemmat työvoimapolitiikan, koulutuksen ja sosiaaliturvan ratkaisut ovat heikentäneet monien nuorten tulevaisuuden mahdollisuuksia. Tarvitaan laajempi kokonaisuus, jossa vahvistetaan koulutuspolkuja ja helpotetaan osa-aikatyön vastaanottamista.

Hallituksen nuorille suunnattujen toimien ongelmana ei ole ainoastaan niiden riittämätön mitta-luokka, vaan myös toimeenpanon ja vaikuttavuuden epävarmuus. Nuorten työllistymissetelin käyttöaste on jäänyt hallituksen tavoitteisiin nähden matalaksi. Tämä kertoo siitä, että väline ei ole tavoittanut työnantajia ja nuoria riittävän tehokkaasti tai sen ehdot eivät ole olleet käytännös-sä riittävän toimivia. On ongelmallista, että hallitus lisää samaan välineeseen uutta rahoitusta il-

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 1 /sd

man, että aiemman rahoituksen käyttöasteesta, kohtaanto-ongelmista ja vaikuttavuudesta on esitetty riittävää arviota.

Työllisyyspolitiikassa ei riitä, että määrärahoja osoitetaan muodollisesti oikeaan tarkoitukseen. Toimenpiteiden on myös johdettava tosiasiallisiin työllistymisiin. Jos tuki jää käyttämättä tai kohdentuu tilanteisiin, joissa työllistyminen olisi tapahtunut muutenkin, vaikutus julkiseen talouteen, nuorten työmarkkina-asemaan ja syrjäytymisen ehkäisyyn jää vähäiseksi. Hallituksen on varmistettava, että nuorten rekrytointituen ja pilottien toimeenpano on yksinkertaista, työnantajille aidosti kannustavaa ja nuoret tehokkaasti tavoitettavaa.

Myös pitkäaikaistyöttömyyden kasvu vaatii vaikuttavampia toimia. Pelkkä osaamiseteli ei riitä, jos työvoimapalveluiden resurssit, osaamisen kehittäminen ja työttömien yksilöllinen tuki eivät ole kunnossa. Hallituksen työmarkkinapolitiikka on painottunut työttömyysturvan leikkauksiin ja ehtojen kiristämiseen sen sijaan, että painopiste olisi aidosti työllistymistä edistävissä palveluissa, koulutuksessa ja työkyvyn tukemisessa.

SDP pitää välttämättömänä sisäisen turvallisuuden ja rajaturvallisuuden vahvistamista. Esityksen noin 50 milj. euron lisäys droonipuolustuksen vahvistamiseen on perusteltu turvallisuusympäristön muutoksen vuoksi. Samalla on huolehdittava siitä, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten perusrahoitus, poliisin toimintakyky, pelastustoimi ja rajaturvallisuus eivät jää kertaluonteisten hankkeiden varaan.

Lisäys energia-avustuksiin on tervetullut, mutta rakennusalan tilanne olisi vaatinut jämäkempiä toimia jo kolme vuotta aiemmin. On hyvä, että hallitus nyt tarttui vihdoon esittämäämme korjausrakentamisen tukipakettiin. Kokonaisuutena hallituksen asuntopoliittiset toimet ovat kuitenkin olleet täysin vääränsuuntaisia ajaessaan alas kohtuuhintaisen asuntotuotannon tulevaisuuden edellytyksiä, ja jättämällä huomiotta rakennusalan oikea-aikaiset tukitoimet.

Lisätalousarvio vahvistaa kuvaa hallituksesta, joka reagoi yksittäisiin ongelmiin erillisillä lisäyksillä, mutta jonka talouspolitiikan peruslinja on ristiriitainen. Hallitus leikkaa kasvun ja hyvinvoinnin edellytyksiä, mutta samalla keventää pysyvästi verotusta tavalla, joka vaikeuttaa julkisen talouden vakauttamista. Tämä ei ole vastuullista finanssipolitiikkaa.

SDP:n mielestä julkista taloutta on vahvistettava tavalla, joka tukee kasvua, työllisyyttä ja oikeudenmukaisuutta. Hallituksen tulee luopua yhteisöveron alennuksesta tai korvata sen vaikutus täysimääräisesti pysyvillä julkista taloutta vahvistavilla toimilla. Samalla on panostettava vaikuttaviin työllisyystoimiin, osaamiseen, tutkimukseen ja tuottavuutta parantaviin investointeihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa talouspoliittista linjaansa siten, että julkista taloutta ei heikennetä pysyvillä ja huonosti kohdennetuilla toimilla, vaan hallitus tuo eduskunnalle kokonaisuuden, joka vahvistaa julkista taloutta, tukee kasvua ja työllisyyttä sekä varmistaa, ettei Suomi poikke EU:n korjaavalta nettomenopolulta vuonna 2027.

**Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 1 /sd**

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa nuorten työllisyyttä ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä koskevien uusien toimenpiteiden vaikuttavuuden, seuraa niiden käyttöastetta ja työllisyysvaikutuksia ajantasaisesti sekä tuo eduskunnalle selvityksen siitä, miten toimenpiteiden toimeenpanoa, kohdentumista ja ehtoja korjataan, jos määrärahat eivät johda tavoiteltuihin työllistymisiin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotetut 2 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 22.6.2026

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Lauri Lyly sd (osittain)
Saku Nikkanen sd (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 2 /kesk

Vastalause 2 /kesk

Yleisperustelut

Suomi on joutunut pääministeri Orpon hallituskauden aikana liiallisen alijäämän menettelyyn eli EU:n talouden tarkkailuluokalle.

Sen sijaan, että hallitus pyrki tasapainottamaan julkista taloutta, lisätään nyt käsittelyssä olevas-
sa lisätalousarviossakin menoja 430 milj. eurolla ja velanotto kasvaa puolestaan 299 milj. eurolla.

Muun muassa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon sekä vastaanoton asiakkaille maksettaviin tukiin ehdotetaan lisätalousarviossa yhteensä 82 milj. euron määrärahalisäystä. Tar-
vearvion nousu aiheutuu maahanmuuttoa koskevan ennusteen päivityksestä sekä sen mukaisesta
vastaanoton piirissä olevien henkilöiden arvioidun määrän kasvusta.

Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on todennut julkisuudessa, että hallituksen olisi perusteltua
säättää finanssipolitiikan viritystä budjettiriihessä. Sen sijaan että finanssipolitiikkaa kevennettäi-
siin, se olisi hyvä mitoittaa neutraaliksi. Rehnin mukaan voimistuva talouskasvu vuonna 2027 an-
taa hyvän tilaisuuden toteuttaa julkista taloutta vahvistavia toimia, eikä tätä mahdollisuutta kan-
nata hukata.

Julkisen talouden tervehdyttämisen sijaan hallitus on kertonut valmistevansa yhteisöveron alen-
tamista siten, että muutos tulisi voimaan vuonna 2027. EU:n seuraamassa nettomenopolussa ote-
taan huomioon myös päätösperäiset veromuutokset, joten yhteisöveron alentaminen lisää vastaa-
vasti muun sopeuttamisen tarvetta. Hallitus ei ole tehnyt tästä tarvittavia päätöksiä.

Valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin tämänhetkisten arvioiden perusteella nettomenopolul-
la pysyminen tarkoittaisi tämänhetkisten tietojen valossa noin 600 milj. euron lisäsopeutuksen
tarvetta vuodelle 2027. Vuodelle 2028 korjausliikkeen tarve on VM:n arvion mukaan jo 2,7 mrd.
euroa.

Keskustan mielestä hallituksen on syytä jättää toteuttamatta yhteisöveron alentaminen. Hallituk-
sen tulisi päinvastoin tehdä lisää julkista taloutta vahvistavia päätöksiä budjettiriihessään syys-
kuussa 2026.

Hallituksen on syytä toimeenpanna osa lisäsopeutuksista jo kuluvan vuoden seuraavassa lisätalo-
usarviossa ja loput sitten vuoden 2027 talousarvioesityksessä. Suomella ei ole nyt siihen varaa,
että hallitus laskettelee loppukauden ja kieltäytyy talouden tervehdyttämisestä vaalien vuoksi.

Päättämällä tarvittavista uusista sopeutuksista varmistettaisiin, että Suomi ei ylitä EU:n netto-
menopolkua vuonna 2027 ja samalla jaksotettaisiin sopeutustarvetta useamman vuoden ajalle,
jolloin vuoden 2028 sopeutustarve ei kasvaisi kohtuuttoman suureksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 2 /kesk

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että julkisen talouden tervehdyttämiseksi hallitus päättää viimeistään syksyn 2026 budjettiriihessä uusista lisäsopeutuksista vuosina 2026 ja 2027 voimaantulevaksi sekä valmistelee ja antaa eduskunnalle tarvittavat esitykset, joilla varmistetaan, ettei Suomi ylitä EU:n nettomenopolkua vuosien 2026 ja 2027 aikana, helpottaen samalla vuoden 2028 suureksi kasvanutta nettosopeutustarvetta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotettu lausuma hyväksytään.

Helsingissä 22.6.2026

Markus Lohi kesk
Mika Lintilä kesk (osittain)
Eeva Kalli kesk (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

Vastalause 3 /vihr

Yleisperustelut

Hallituksen vuoden 2026 toisessa lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota korotetaan 131 milj. eurolla ja määrärahoja lisätään 430 milj. eurolla. Tämä lisää valtion nettolainanoton tarvetta 289 milj. eurolla, ja näin ollen nettolainanotoksi v. 2026 arvioidaan n. 11,1 mrd. euroa.

Suomen taloutta vaivaa matalasuhdanne, jota hallituksen epäonnistunut työllisyys- ja kasvu- sekä kuluttajien luottamusta heikentävä politiikka on tarpeettomasti pitkittänyt. Velkasuhteen kasvassa huolestuttavalla tavalla tulisi hallituksen ryhtyä lisätoimiin velkasuhteen vakauttamiseksi ja etenkin veropuolen toimien uudelleentarkastelemiseksi talouden tasapainon näkökulmasta.

Suomea vaivaa lisäksi historiallisen korkea työttömyys, joka kohdistuu erityisen voimakkaasti nuoriin. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 2025 yhteensä 80 000. Vuoden 2025 viimeisen kvartaalin työttömyysaste oli koko väestön tasalla 9,8 prosenttia ja alle 25-vuotiaiden osalta vastaava luku oli 21 prosenttia.

Erityisen huolestuttavana voidaan pitää pitkäaikaistyöttömäksi jääneiden nuorten tilannetta. Vuosina 2008—2025 heidän osuutensa oli kasvanut 300 pitkäaikaistyöttömästä lähes 7 000:een. Kehitys ei selity pelkästään suhdannevaikutuksilla. Nuorten tulevaisuususkon murentumiseen ja työllisyysnäköymien heikkenemiseen on puututtava nopeasti ja määrätietoisesti.

Hallituksen lisätalousarvioesitys on riittämätön vastaus Suomen julkisen talouden haasteisiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 27

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot

Hallitus esittää 4,2 milj. euroa kansalaisuuslain muuttamisen mukaista kansalaisuuskoetta varten. Vihreät kyseenalaistaa kansalaisuuskokeen tavoitteiden toteutumisen ja tarkoituksenmukaisuuden tilanteessa, jossa kotoutumispalveluiden rahoitusta ja saatavuutta heikennetään.

Jo nykyisin voimassa olevat edellytykset kansalaisuudelle, kuten kahdeksan vuoden maassaolo, toimeentuloedellytys, nuhteettomuus ja yleisen kielitutkinnon läpäiseminen, luovat tiukat edelly-

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

tykset kansalaisuuden hakemiselle. Kansalaisuushakemusten käsittelyaika on jo tällä hetkellä sekä lasten että aikuisten kohdalla Maahanmuuttovirastossa keskimäärin 34 kuukautta, ja kansalaisuuskoe pitkittäisi prosesseja entisestään. Lisäresurssin arvioidaan olevan tähän suhteutettuna riittämätön.

Lisäksi hallituksen ulkomaalaislain uudistusten kokonaisvaikutuksia on mahdotonta arvioida. Selvää on, että yhdessä ja erikseen ne lisäävät todennäköisyyttä sille, että Suomi ei onnistu tunnistamaan kaikkia heitä, jotka kansainvälistä suojelua tarvitsevat ja ovat siihen oikeutettuja.

Erityisen ongelmallista on, että muutokset voivat heikentää haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten lasten, ihmiskaupan uhrien, väkivallan uhrien, vammaisten henkilöiden ja vakavasti sairaiden henkilöiden asemaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu ulkomaalaislain kiristykset ja arvioi uudelleen kansalaisuuskokeen tarkoituksenmukaisuutta.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa, että ulkomaalaislain muutokset eivät johda sellaisten henkilöiden maasta poistamiseen, joilla olisi oikeus ulkomaalaislain mukaiseen työperäisen hyväksikäytön uhrin oleskelulupaan.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki

Hallituksen lisätalousarviota täydentävässä esityksessä HE 112/2026 vp lisätään yhteensä 10 milj. euroa vuodelle 2026 maatalouden energiaveron palautuksiin.

Maatalouden kannattavuuskriisi on todellinen ja vakava ongelma. Viljelijöiden toimeentulo, kotimainen ruoantuotanto ja huoltovarmuus edellyttävät politiikkaa, joka vahvistaa maatalouden pitkän aikavälin toimintaedellytyksiä. Tukea ei kuitenkaan pidä rakentaa tavalla, joka lisää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista tai heikentää kannusteita siirtyä kohti vähäpäästöisempiä ratkaisuja.

Esityksen ongelmana on, että tuki kohdistuu lähes kokonaan polttoöljyn käyttöön. Hallituksen esityksen mukaan lisäpalautuksesta lähes 99 prosenttia koskisi kevyttä polttoöljyä ja sitä korvaavia biopolttoöljyjä. Käytännössä kyse on siten ensisijaisesti fossiilisen energiankäytön tukemi-

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

sesta tilanteesta, jossa maatalouden pitäisi päinvastoin saada tukea energiatehokkuuden parantamiseen, polttoöljyn käytön vähentämiseen ja uusiutuviin ratkaisuihin siirtymiseen.

Maatalouden tukemiseen on etsittävä keinoja, jotka vahvistavat alan kannattavuutta ja huoltovarmuutta ilman, että samalla ylläpidetään fossiiliriippuvuutta. Tukea tulisi kohdentaa esimerkiksi energiatehokkuuteen, kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, sähköistymiseen, biokaasuun ja muihin ratkaisuihin, jotka vähentävät tilojen energiakustannuksia pysyvästi ja tukevat samalla ilmastotavoitteita.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää maatalouden tukemista kustannuskriisissä energiaveron palautuksen sijaan tavalla, joka kannustaa alan toimijoita irtautumaan fossiilien energian käytöstä.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Taide ja kulttuuri

50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen

Taidetestaajat-ohjelma on seitsemän toimintavuotensa aikana mahdollistanut taidelähtöisen, yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen kokemuksen käytännössä jokaiselle kahdeksaluokkalaiselle Hangosta Utsjoelle. Taidetestaajat-toiminta on kytkenyt toisiinsa taide- ja kulttuurikasvatusta, eri oppiaineita yhdistävää oppimista, yhteiskunnallista vaikuttamista ja kokemuksellisuutta.

Taidetestaajat-ohjelmaa ovat rahoittaneet Suomen Kulttuurirahasto ja Svenska kulturfonden, sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. Taidetestaajatoiminta on näillä näkymin päättyvässä, mikäli valtio ei ota siitä pysyvää rahoitusvastuuta.

Suurissa kasvukeskuksissa lapsilla ja nuorilla on aivan erilaiset mahdollisuudet päästä taiteen ja kulttuurin äärelle. Yhteiskunnallisen tasa-arvon kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että samoja kokemuksia olisi mahdollista saada asuinpaikasta riippumatta myös esimerkiksi maaseudulla asuville nuorille.

Aiheesta on jätetty lisätalousarvioaloite (LTA 7/2026 vp).

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 29.80.50 lisätään 4 000 000 euroa Taidetestaajat-toimintaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNONALA

Poikkeuksellisen korkeassa nuorisotyöttömyyden tilanteessa valtion tulisi hyödyntää kaikki käytettävissä olevat keinot nuorten työllisyystilanteen kohentamiseksi. Toimenpiteet tulisi keskittää erityisesti pitkäaikaistyöttömien nuorten tilanteen parantamiseksi.

Vuosina 2010—2013 eduskunta myönsi hallituksen esityksestä yhteensä 4 875 00 euron määrärahoituksen Metsähallitukselle nuorten työllistämiseen ja valtioneuvoston nuorisotakuun toteuttamiseen. Määrärahan ansiosta Metsähallituksen luontopalvelut pystyivät tarjoamaan töitä yhteensä 343 työttömälle nuorelle. Tämä toimenpide olisi syytä ottaa uudelleen käyttöön.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen nuorten työllistämiseksi Metsähallituksen luontopalveluihin.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiolla on vain vähän suoria keinoja kohentaa nuorten työllistyystilannetta. Siksi olemassa olevia keinoja täytyy käyttää tehokkaasti. Nuorisotyöttömyyden ollessa poikkeuksellisen korkealla tulisi julkisen rahan käyttöön lisätä enemmän vastikkeellisia elementtejä työllisyyden tukemiseksi.

Vihreät esittää mallia, jossa suoriin yritystukiin lisätään velvoittava elementti nuorten työllistämiseen liittyen. Velvoitteen voisi täyttää joko palkkaamalla nuoren ensimmäiseen työpaikkaansa tai tarjoamalla työtä yli vuoden työttömänä olleelle nuorelle.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja ottaa käyttöön mallin, jossa suoriin yritystukiin lisätään velvoittava elementti nuorten työllistämiseen liittyen.

40. Yritysten erityisrahoitus

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin

Hallitus esittää 10 milj. euron lisämäärärahaa huoltovarmuusrahastolle turpeen varmuusvarastointia varten. Asiantuntijalausunnoissa huomautetaan turpeen olevan rinnasteinen fossiilisiin

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

polttoaineisiin ja sen olevan jopa kivihiiltäkin päästöintensiivisempää. Utta turvetukea on vaikea perustella taloudellisesti tai ilmaston kannalta. Lisäksi se saattaa haitata päästökauppasektorin päästöjen suotuisaa kehitystä ja johtaa vastaavasti kalliisiin tai vaikeisiin päästövähennystoimiin muilla sektoreilla. Utta valtion fossiilitukea ei voi tiukassa julkisen talouden tilanteessa perustella.

Turvealalla työskentelevien auttamiseen tarvitaan murrosaikana monenlaisia keinoja: luopumispakettia, apua yritystoiminnan suunnan muuttamiseen, uudelleen koulutustukea, romutuspalkkiota ja niin edelleen.

Soiden ennallistamiseen käytetään samoja koneita kuin turvetuotannossa. Siksi joillekin turvealan yrittäjille tai työntekijöille voi löytyä korvaavia töitä ennallistamisen parista ja mahdollisuus hyödyntää jo olemassa olevaa kalustoa mahdollisimman pitkään. Turvealalla työskentelevillä on jo valmiiksi tarvittavat välineet sekä osaamista koneiden käyttöön.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentilta 32.40.60 vähennetään 10 000 000 euroa huoltovarmuusrahaston turpeen varmuusvarastoinnista ja että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää turvealan tuottajien reilua siirtymää tavalla, joka mahdollistaa tukea yritystoiminnan uudelleensuuntaamiseen ja sekä tuottajien että työntekijöiden uudelleen kouluttautumiseen.

TULOARVIOT

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

Hallitus esittää lisätalousarviossaan Metsähallituksen tuloutuksen kasvattamista 10 milj. eurolla. Hallitus on jo nostanut Metsähallituksen tuloutustavoitetta vuosien 2025 sekä 2026 talousarvioesityksissä. Viimeisimmän päätöksen, ennätyskorkeaksi nostetun 155 milj. euron tuloutustavoitteen, yhteydessä Metsähallitus itse myönsi päätöksen saattavan johtaa hakkuiden lisääntymiseen.

Hiilinielut ovat kansallisen ilmastopolitiikan kokonaisuuden kannalta merkittäviä. Hallituksen energia- ja ilmastopoliittisen selonteon (VNS 8/2025 vp) arvion mukaan Suomelle olisi syntyvässä ensimmäisellä EU LULUCF -velvoitekaudella 110—115 Mt CO₂-ekv. alijäämä, joka joustot huomioon ottaen olisi noin 84 Mt CO₂-ekv. Alijäämä on mittakaavaltaan huolestuttava ja

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 3 /vihr

edellyttäisi hallitukselta pikaisia toimia hiilinielujen kasvattamiseksi. Nykyisillä toimilla hiilinielut uhkaavat kutistua entisestään muun muassa liiallisten hakkuumäärien vuoksi.

Ilmastopaneeli on esittänyt hiilinielujen romahtamisen keskisimmäksi syyksi liian suuria hakkuumääriä. Jotta Suomen ilmastotavoitteiden kannalta elintärkeät hiilinielut saadaan pelastettua, hakkuumääriä tulisi päin vastoin rajoittaa ja metsäteollisuuden arvonlisää nostaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentilta 13.05.01 vähennetään 10 000 000 euroa Metsähallituksen tuloutuksesta ja
että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa, että tähän mennessä tehdyt päätökset tuloutuksen kasvattamisesta eivät johda hakkuumäärien kasvuun.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 7 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 22.6.2026

Saara Hyrkkö vihr (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 4 /vas

Vastalause 4 /vas

Yleisperustelut

Orpon hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Hallitusohjelman talouspoliittisia tavoitteita olivat muun muassa suomalaisten elintason parantaminen, työllisyyden nostaminen vähintään 100 000 työllisellä ja julkisen talouden velkasuhteen kasvun pysäyttäminen, sekä sen saattaminen pitemmällä aikavälillä laskevalle uralle. Päinvastoin hallitusohjelman tavoitteisiin nähden Suomessa pienituloisuus, eriarvoisuus, asunnottomuus ja työttömyys ovat kaikki kasvaneet tällä hallituskaudella. Suomen työttömyystilanne on EU:n huonoin ja myös työllisyysaste on heikentynyt. Samaan aikaan julkisen talouden velkasuhde on kasvanut erityisesti siksi, että hallituksen harjoittama finanssipolitiikka on osaltaan pitkittänyt talouden matalasuhdannetta. Hallitus on myös rapauttanut julkisen talouden tulopohjaa ja syventänyt alijäämää keventämällä erityisesti suurituloisten ja yritysten verotusta.

Vaikka taloudessa on alkuvuoden aikana näkynyt myönteisiä merkkejä, kasvu ei vielä näy ihmisten arjessa tai julkisen talouden tilassa. Hallitus on ajanut erityisesti pienituloiset kotitaloudet ahtaalle leikkauspolitiikallaan. Toisaalta hallituksen toimet Euroopan pahimpaan työttömyyskriisiin ovat täysin riittämättömät.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Hallitus esittää momentille 10 000 000 euron lisäystä. Lisäys aiheutuu maatalouden energiaveron tilapäisestä lisäpalautuksesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautusta korotetaan määräaikaisesti vuosien 2025 ja 2026 polttoöljyn kulutuksen perusteella. Käytännössä palautuksen määrä olisi kevyestä polttoöljystä neljä senttiä litralta. Maatalouden kannattavuuskriisi on todellinen ja vakava ongelma. Tukea ei kuitenkaan pidä rakentaa tavalla, joka lisää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista tai heikentää kannusteita siirtyä kohti vähäpäästöisempiä ratkaisuja. Maatalouden tukemiseen on etsittävä keinoja, jotka vahvistavat alan kannattavuutta ja huoltovarmuutta ilman, että samalla ylläpidetään fossiilirippuvuutta. Tukea tulisi kohdentaa esimerkiksi energiatehokkuuteen, kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, sähköistymiseen, biokaasuun ja muihin ratkaisuihin, jotka vähentävät tilojen energiakustannuksia pysyvästi ja tukevat samalla ilmastotavoitteita.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 4 /vas

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää maatalouden tukemista kustannuskriisissä taval-
la, joka kannustaa alan toimijoita irtautumaan fossiilienergian käytöstä.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Taide ja kulttuuri

50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Taidetestaajien rahoitus

Taidetestaajat on Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma, jonka kautta kaikki kahdeksaluok-
kalaiset eli noin 70 000 nuorta ja heidän noin 5 000 opettajaansa pääsevät kokemaan yhden tai
kaksi taide-elämystä. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus taiteeseen ja kulttuuriin. Mitä kauem-
maksi isoista kaupungeista mennään, sitä vähemmän ammattimaisia kulttuuripalveluja on tarjol-
la. Lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen saatavuuteen vaikuttaa myös esimerkiksi sosioekonomi-
nen asema, ja aktiivinen kulttuuriin osallistuminen tai osallistumattomuus myös monesti periy-
tyy sukupolvelta toiselle.

Taidetestaajat-ohjelman kautta kokonaiselle ikäluokalle ympäri Suomen tarjotaan pääsyliput ja
kuljetukset esimerkiksi oopperaan, teatteriin, sirkukseen, konserttiin tai taidenäyttelyyn. Taide-
testaajien kautta voidaan siis puuttua moneen kulttuurin ja taiteen saavutettavuuteen liittyvään te-
kijään ja vähentää eriarvoistumista.

Taidetestaajat-ohjelmaan sisältyvät vierailut sopivat myös opetussuunnitelman tavoitteisiin, ja ne
voidaan rakentaa osaksi sitä. Taidetestaajien kautta voidaan myös tehdä usean oppiaineen taide-
painotteista yhteistyötä. Taidetestaajia kehitetään koko ajan nuorilta saadun palautteen perusteel-
la, ja tätä kautta kehitetään sisältöjä, jotta se elää tässä päivässä ja on nuoria puhuttelevaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.80.50 lisätään 1 400 000 euroa Taidetestaajien rahoitukseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 4 /vas

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys ja yrittäjyys

Tämän hallituskauden aikana Suomessa on testattu oikeistolaisen työllisyyspolitiikan toimivuutta. Suomen työttömyyden trendiluku on ylittänyt 10 prosentin rajan - kyseessä on työttömyyskriisi. Oikeistohallituksen työllisyyspolitiikka on perustunut ihmiskuvaan, jonka mukaan ihmisiä täytyy pakottaa hakeutumaan töihin, koska sosiaaliturvalla on liian helppo elää. Suomessa on kuitenkin samanaikaisesti massatyöttömyys eikä riittävästi työpaikkoja kaikille. Näissä olosuhteissa hallituksen politiikka, joka perustuu lähes yksinomaan työttömien ruoskimiseen ei toimi. Suomen työttömyyskriisiin vastaaminen edellyttää työn kysynnän vahvistamista ja työpaikkojen lisäämistä.

Työntekijöiden aseman heikentämisen sijasta työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia ja työhyvinvointia on myös parannettava. Vasemmistoliitto tarjoaisi ihmisille parempaa työelämää ja paremmat mahdollisuudet työllistyä. Vasemmistoliitto säätäisi pitkäaikaistyöttömien työtakuun, panostaisi työllisyyspalveluihin ja helpottaisi osa-aikaisen työn vastaanottamista.

Vasemmistoliitto haluaa myös parantaa suomalaisen työelämän laatua ja vahvistaa työntekijöiden neuvotteluvoimaa. Peruisimme Orpon hallituksen lakko-oikeuteen ja työsuhdeturvaan tekemät heikennykset, vientivetoisen työmarkkinamallin sekä muut työntekijöihin kohdistuvat heikennykset.

Pitkäaikaistyöttömyys on Suomen suurin työvoimapoliittinen ongelma. Sitä ei ratkaista työttömyysturvaa leikkaamalla tai sen ehtoja kiristämällä, vaan henkilökohtaisella ohjauksella, tuella, riittäväillä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla ja tarvittaessa koulutuksella. Työttömille pitää säätää työtakuu eli taata oikeus palkkatuettuun työpaikkaan 12 kuukauden työttömyyden jälkeen. Työttömien palveluprosessiin liittyvästä yksityiskohtaisesta sääntelystä, kuten työhakemustehailusta, tulee luopua, ja resurssit kohdistaa aidosti yksilöiden tarpeita vastaaviin palveluihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus säätää pitkäaikaistyöttömien työtakuun eli takaa oikeuden palkkatuettuun työpaikkaan 12 kuukauden työttömyyden jälkeen.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon riittävät resurssit.

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
Vastalause 4 /vas

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmaa ja varaa sen toteuttamiseen riittävän rahoituksen.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus peruuttaa työntekijöiden asemaa heikentävät lakimuutokset, jotka liittyvät esimerkiksi lakko-oikeuden rajoituksiin, ensimmäisen sairauspäivän palkkamuuteen, vientivetoiseen palkkamalliin, irtisanomisten helpottamiseen ja määräaikaisten työsuhteiden lisäämiseen työsuhteissa.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa työllisyyttä tukemalla tosiasiallisten työllistymisen esteiden poistamista esimerkiksi lievittämällä osaamisvajeita, työkykyongelmia, työhönottosyrjintää ja sopivien työmahdollisuuksien puutetta sen sijaan, että hallitus pyrkii vahvistamaan työllisyyttä ainoastaan köyhyyttä lisäävien sosiaaliturvavaleikkausten kautta.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin lainsäädäntötoimiin ja palveluprosessien uudistamiseen työvoimapalveluiden muuttamiseksi henkilöiden yksilöllistä tarvetta enemmän vastaaviksi.

40. Yritysten erityisrahoitus

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Hallitus esittää momentille 10 000 000 euron lisäystä turpeen varmuusvarastointiin.

Hallitus päätti kehysriihessä tukea turpeen energiakäyttöä ja huoltovarmuusvarastointia yhteensä 18 milj. eurolla. Tukimallilla on tarkoitus rahoittaa biokaasuinvestointeja. Turve ei kuitenkaan ole biopolttoaine vaan rinnastuu fossiilisiin polttoaineisiin. Sen polton päästökerroin ylittää jopa kivihiilen, samalla kun turpeennosto tuhoaa suoluonnon. Tällainen tuki ei ole hyväksyttävissä.

Kuten Ilmastopaneeli on arvioinut, turpeen käyttö huoltovarmuuden näkökulmasta sisältää riskin siitä, että sen käyttöä tulisi ylläpitää kokoaikaisesti jossain määrin, jotta tuotantoinfrastruktuuri, logistiikka ja laitosten toimivuus säilyvät. Tämä todennäköisesti lisää energiasektorin päästöjä, mikä edelleen kasvattaa muiden sektorien päästövähennystarvetta. Kun päästövähennyskuilu kasvaa ja kustannustehokkaimmat toimet jätetään käyttämättä, kalliimpien päästövähennystoimien tarve kasvaa. Tämä on paitsi huonoa ilmastopolitiikkaa myös huonoa taloudenpitoa.

Turpeen käytöstä tulee luopua asteittain kokonaan ja huoltovarmuusratkaisuna se tulee korvata vähähiilisellä ratkaisulla mahdollisimman pian. Sen sijaan energiatehokkuuden lisääminen läpi

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp – HE 102/2026 vp, HE 112/2026 vp

yhteiskunnan olisi erittäin kannatettava huoltovarmuustoimi ja sen edistämiseen tulisi kohdentaa asianmukaiset määrärahat.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.40.60 vähennetään 10 000 000 euroa turpeen varmuusvarastoinnista.

TULOARVIOT

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

Hallitus esittää momentilta vähennettäväksi yhteensä 16 400 000 euroa. Tuloarvion muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 10 000 000 euroa Metsähallituksen tuloutuksen kasvuna ja vähennyksenä 26 400 000 euroa Senaatti-kiinteistöjen tuloutuksen poistumisena.

Valtion metsät ovat avainasemassa metsäluonnon kadon pysäyttämisen kannalta. Hallitus aikoo nyt tulouttaa Metsähallituksen liiketoiminnasta vielä 10 000 000 euroa lisää jo edellisten tuloutusten päälle, mikä on liian paljon kestävän metsänhoidon näkökulmasta. Valtion omistamia metsiä tulisi hoitaa luonnon monimuotoisuutta ja hiilinielun elvyttämistä huomioivalla tavalla, minä vuoksi Metsähallituksen tuloutustavoitetta tulee kohtuullistaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 13.05.01 vähennetään Metsähallituksen 10 000 000 euron tuloutus.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 7 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 22.6.2026

Hanna Sarkkinen vas (osittain)

Jessi Jokelainen vas (osittain)

Hyväksytty
3.0

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2026 vp
LIITE: Lisätalousarvioaloitteet LTA 1—8/2026 vp

Liite

- Lisätalousarvioaloite LTA 1/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kantatien 68 kunnostamiseen Alajärvellä välillä Keskikylä—Kirkonkylä (300 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 2/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Ähtärin Inha—Ryöttö-tien päällystämiseen (250 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 3/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Niemenkyläntien 17355 alkuosan päällystämiseen Alavudella (250 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 4/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Itä-Ähtärintien (17281) perusparannukseen välillä Ähtäri ja Soini/Lehtimäki (200 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 5/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä maantien 17469 parantamiseen Kuortaneella (400 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 6/2026 vp Mikko Savola kesk ym. Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä valtatie 18 välin Ähtärin Myllymäki—Multia oikaisun suunniteluun (900 000 euroa) 31.10.77
- Lisätalousarvioaloite LTA 7/2026 vp Inka Hopsu vihr Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Taidetestaajat-toimintaan (4 000 000 euroa) 29.80.50
- Lisätalousarvioaloite LTA 8/2026 vp Mikko Lundén ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Salon Kuivastontien asfaltointiin (650 000 euroa) 31.10.20